

3. Копилов Б.М., Пуховицкий Ф.Н. Техническое обслуживание и ремонт гусеничных тракторов. М. Госагропромиздат. 1990, 160 с.

4. Аликулов С.Р., Олмосов М.Н. Техник хизмат кўрсатиш техникаси. Ўқув қўлланма, Қарши, 2019, 534 б.

5. Романович Ж.А., Калачев С.Л. Сервисная деятельность. Учебник, М. Дашков и К, 2006, 93 с.

6. Sukhpal Singh. Agricultural Machinery Industry in India. A study of Grown. Market Structure and Buseness Strategies. Ahmedabad, 380015, 2009, 262 p.

Интернет манбалари

WWW bilim.uz ; WWW ziyo.edu.uz ; WWW google.com;

WWW clase.com; WWW caseih.com; WWW newholland.com;

WWW yahoo.ru ; WWW agromasina.com.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ҚАРШИ МУҲАНДИСЛИК-ИҚТИСОДИЁТ ИНСТИТУТИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКАЛАРИГА

ФИРМАВИЙ ТЕХНИК СЕРВИС КЎРСАТИШ

ФАН ДАСТУРИ

(Хизмат кўрсатиш техникаси ва технологияси (қишлоқ хўжалик техникаларига хизмат кўрсатиш) бакалаврият таълим йўналиши

Қарши - 2020

Фаннинг ўқув дастури институт Услугий Кенгашида (баё: №____, _____ 2020 й.) ва таълим йўналиши 2019-2020 ўқув йилининг ишчи ўқув режасига мувофиқ ишлаб чиқилди.

Фан дастури Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институтида ишлаб чиқилган

Тузувчи:

С.Р.Аликулов Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти
“ҚХМ ва С” кафедраси профессори,
техника фанлари доктори

Такризчилар:

Д.Х.Чуянов Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти
Қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш
кафедраси доценти, техника фанлари доктори

О.Д.Мамадалиев “Ўзагросервис Қашқадарё вилоят бошқармаси
бошлигининг ўринбосари, техника фанлари
номзоди

Фан дастури Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти Кенгашида куриб
чиқилган ва тасвир қилинган (2020 йил августдаги -сонли мажлис
баённома)

5. Ўзбекистонда замонавий қишлоқ хўжалик техникаларига
(турлари ва русумлари бўйича) фирмавий техник сервиснинг
истикболлари.

Мустақил ўзлаштириш мавзулар бўйича талабалар томонидан
рефератлар тайёрланади ва тақдимот қилиш тавсия этилади. Шунингдек,
талабалар томонидан фанга оид бажарилаётган илмий тадқиқот ишлар
натижалари бўйича илмий мақола, илмий маъруза тайёрлаб тақдимот
қилишлари мумкин.

VI. Асосий ва қўшимча адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича
ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. Ўзбекистон Республикаси
Президентининг Фармони, 2017 йил 7 февраль.

2. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчиларга механизация ва сервис
хизматларини кўрсатиш самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча
чора-тадбирлар тўғрисида. Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Қарори, 2018 йил 29 май.

3. Замонавий техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш
корхоналарини ташкил этиш ва технологик жиҳозлаш бўйича қўлланма.
Ш.У.Йўлдошев, Ё.Б.Холиёров, М.Н.Олмосов, А.Ч.Эргашев,
З.Ш.Шарипов. Тошкент, 2011, 132 б.

4. М.Тошболтаев. Р. Рустамов, З. Сейтимбетова. Қишлоқ хўжалик
машиналарига фирмавий техник сервис кўрсатиш тизимининг
математик ва статистик моделлари. Тошкент, Фан, 2011, 153 б.

Қўшимча адабиётлар

1. Варнаков В.В., Стрельцов В.В. и др. Технический сервис машин
сельскохозяйственного назначения. М, Колос, 2001, 253 с.

2. Yuldoshev Sh.U. Mashinalar ishonchliligi va ta'mirlash asoslari.
Toshkent, Uzbekiston. 2006, 694 b.

- техникаларга фирмавий сервис кўрсатиш тизимининг маркалари, ХМТП корхоналаридаги фирмавий техник сервис (ФТС) булимлари, уларнинг асосий вазибалари ва услубларини билиш;

- трактор ва мураккаб қишлоқ хўжалик машиналарини сервисга қабул қилиш жараёнларини мукамал билиш ва иш фаолиятида қўллаш;

- фирмавий сервис кўрсатиш жараёнларида (қабул қилиш, диагностика, техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш қисмлари) фойдаланилаётган замонавий жиҳоз, ускуналардан фойдаланишни билиш ва қўллаш;

- бир турдаги ҳамда турли русумдаги техникаларни ташхислаш, техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш ишларини ташкиллаштириш, соддалаштириш ҳамда уларнинг таннархини пасайтириш усулларини билиш.

III. Асосий қисм

1-Мавзу. Кириш. Фан тўғрисида тушунча. Фирмавий техник сервис (ФТС)нинг тарихи, аҳамияти, ривожланиши. Хорижий мамлакатларда фирмавий техник сервиснинг ҳолати.

2-Мавзу. ФТСни амалга оширувчи субъектлар, уларнинг тузилиши ва моддий-техника базаси. ФТС маркаларининг таснифлари. Дилерлик корхоналар, уларнинг асосий вазибалари. Қишлоқ хўжалигида ФТС тизими (техника ишлаб чиқарувчи – сервис ижроқисми – сервис буюртмачи)нинг таркиби, вазибалари.

3-Мавзу. Фирмавий техник хизматини ташкил этиш. Техникани ишлаб чиқарувчи фирма (завод)нинг муҳандислик Маркази. Марказнинг “Техник сервис” хизмат кўрсатиш корхонасининг таркиби, вазибалари. Марказнинг “Ўқув маркази”, Техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш бўлими, Таъмирлаш – фойдаланиш бўйича йўриқномалар ва меъёрий ҳужжатлар. Фирмавий техник сервис билан шуғулланувчи субъектлар таркиби ва вазибалари.

4-Мавзу. Фирмавий техник сервиснинг хизматлар мажмуаси. Харидорлар ва сервис хизматидан фойдаланувчилар талаб-эҳтиёжлари, тулов қобилияти, миқдорли ахборот ва маълумотлар билан тезкор таъминлаш (“он-лайн”), маслаҳат хизмати, фойдаланувчиларни машина, эҳтиёт қисм ва жиҳозлар билан таъминлаш, машинани сотувга тайёрлаш, машина-трактор агрегатларни ташхислаш, ТХК ва Т ишларини бажариш, фойдаланувчиларга машина-трактор агрегатлар ва

жиҳозлардан фойдаланиш ҳолатларини ўргатиш, таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатишнинг моддий-техник базасини яратиш.

5-Мавзу. Фирмавий техник сервисда дилерлик хизмати. Дилерлик хизматининг вазибалари. Дилер ташкилотига қўйилган асосий талаблар. Дилерлик хизматининг тамойиллари. Техникалар иаркетинги.

6-Мавзу. Замонавий тракторларга техник хизмат кўрсатиш ва деталларини таъмирлаш. ТТЗ-100, МТЗ-1221, Магнум, МХ-135 гилдирақли, Россия мамлақати корхоналарида ишлаб чиқарилаётган замонавий занжирли тракторларига фирмавий техник сервис усулларида хизмат кўрсатишни ташкил этиш.

7-Мавзу. Ғалла комбайнларга техник хизмат кўрсатиш ва деталларини таъмирлаш. Россиянинг ғалла комбайни ишлаб чиқарувчи корхоналарининг “Нива”, “Колос”, “Сибиряк”, АҚШ ва Германиянинг “Кейс”, “Клаас” ғалла комбайнларига фирмавий техник сервис усулида техник хизмат кўрсатиш, механизм ва деталларини таъмирлаш.

8-Мавзу. Пахтани териш ва пахта ҳосилини ташиш машиналарига техник хизмат кўрсатиш ва деталларини таъмирлаш. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган МХ-1,8, хориждан келтирилаётган “Кейс”, “Джон-Дир” пахта териш машиналарига техник хизмат кўрсатиш, механизм ва деталларини таъмирлаш. ТТЗ нинг 2 ПТС-4, ПТС-5, ПТС-6 тиркамалари, хорижнинг “Джон-Дир” пахта териш машинаси томонидан шакллланган пахта рулонларини ташишга мўлжалланган транспорт воситасига техник хизмат кўрсатиш ва деталларини таъмирлаш.

9-Мавзу. Ўзгирар, мураккаб замонавий қишлоқ хўжалик машиналарига техник хизмат кўрсатиш ва деталларини таъмирлаш. Замонавий ем-ҳашак, маккажухори, илдиз мавали ўсимлик маҳсулотларини йиғиштириш, мураккаб, комбинациялашган машиналарга фирмавий техник сервис кўрсатиш, механизм ва деталларини таъмирлаш.

10-Мавзу. Мамлакатимизда фирмавий техник сервисини ривожлантириш истиқболлари. Кластер тизимини ривожланиши янги, юқори самарали қишлоқ хўжалик техникаларини яратиши, ушбу тизимга хориж техника ва технологияларини қўлланиши фирмавий

техник сервиси марказларини қўпайиши ва сифатли хизмат кўрсатишни тақоза этади.

IV. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларни уюштириш бўйича тавсия қилинадиган тахминий мавзулар:

1. Фирмавий техник сервиснинг аҳамиятли белгилари.
2. Тракторларга ФТС тизимининг тавсифлари.
3. Ғалла комбайнига ФТСда бажариладиган ишлар.
4. Пахта териш машиналарига ФТСда бажариладиган ишлар.
5. Ўзиюрар, мураккаб қишлоқ хўжалик машиналарига ФТСда бажариладиган ишлар.
6. Қишлоқ хўжалик транспорт воситаларига ФТСда бажариладиган ишлар.
7. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини Кластер тизимининг техникаларига ФТСни ташкил қилиш.
8. ФТС тизимида дилер корхоналарнинг таснифи.

Амалий машғулотлар замонавий ахборот технология жиҳоз ва ускуналари билан таъминланган аудиторияда бир академик гуруҳда ўтказилади. Машғулотлар фаол ва интерактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланиши мақсадга мувофиқ.

V. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

1. Тошкент трактор заводида ишлаб чиқарилаётган тракторларга фирмавий техник сервисни ташкил қилиш.

2. Ғалла комбайнларига (турлари ва русумлари бўйича) фирмавий техник сервисни ташкил қилиш ва бажариладиган ишлар.

3. Пахта териш машиналарига (турлари ва русумлари бўйича) фирмавий техник сервисда бажариладиган ишлар.

4. “Ўзағромашсервис” Ассоциацияси Ҳиссадорлик МТП, Муқобил МТП ва таъмирлаш заводларида фирмавий техник сервисни ташкил қилиш.

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Мамлакатимиз Президенти ва Республика ҳукуматининг қатор Фармон ва Қарорлари билан қишлоқ хўжалигини янада ривожлатириш, ресурстежамкор, рақобатбардош техника ва технологияларни жорий этиш ва пировардида соҳада тайёр, экспортбоп маҳсулотлари билан дунё бозорида муносиб ўрин эгаллаш белгиланиб қўйилди.

Шу боис, қишлоқ хўжалигида мамлакатимизда ва хорижда ишлаб чиқарилаётган юқори унумли трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарининг салмоғи ошиб бормоқда. Замонавий хориж техникалари қўп миқдордаги қимматбаҳо ва мураккаб қисм ҳамда деталлардан тузилганлиги билан мавжуд техникалардан фарқ қилади. Бу эса, ўз навбатида, уларнинг техник ресурсидан фойдаланишнинг долзарблигини оширади, шу сабабдан ҳам техник ҳолати сифатини бошқарувчи омил бўлган ташхислаш (диагностика)нинг, таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатишдаги ўрни, роли ва аҳамияти юксалиб бормоқда.

Замонавий мураккаб қишлоқ хўжалик техникаларининг асосий қисми Ҳиссадорлик машина-трактор парклари (ҲМТП), ва Муқобил машина-трактор парклари (ММТП) да жамланган, лизинг ва кредит ҳисобига уларни фермерлар ҳам сотиб ола бошлади.

Юқоридагиларни ҳисобга олиб “Хизмат кўрсатиш техникаси ва технологияси” бакалавриат таълим йўналиши талабаларига замонавий трактор, комбайн ва қишлоқ хўжалик машиналарига хизмат кўрсатиш соҳасига оид билимларни эгаллаш, уларга хизмат кўрсатиш маҳоратини ошириш ва ишларни ташкил қилиш йўналтиришга қаратилган.

II. Ўқув фанининг мақсад ва вазифалари

Ўқув фанининг мақсади замонавий қишлоқ хўжалик техникаларига фирмавий техник хизмат кўрсатишдан иборат.

Ўқув фанининг вазифаси замонавий мураккаб қишлоқ хўжалик техникаларига фирмавий сервис марказларида ва ҳиссадорлик машина-трактор паркларида замонавий диагностика, техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш ишларини тўғри, сифатли ташкил этиш ва бажариш механизмларини шакллантириш.

Фан бўйича талабаларнинг билим, қуниқма ва малакаларига қўйиладиган талаблар қўйилади: